

Erika Jaročová – posudek na práci

Politická vyváženost zpravodajství v tisku

Práci hodnotím známkou mezi 2 a 3, v závislosti na obhajobě.

Obecné poznámky

Teoretickou část práce hodnotím průměrně, práce vychází převážně z učebnic, což je škoda, ale pro rozsah bakalářské práce je to dostačující. Autorka odkazuje na vysoký počet zahraničních studií, studie však nijak konkrétněji nepředstavuje. Hlavními nedostatky jsou nedostatečné odkazy na zdroje, neúplné či nepřesné citace a nedostatečné představení sociologicky relevantních teorií.

Empirická část je dle mého názoru průměrná, v některých částech až nadprůměrná. Výzkumné otázky i hypotézy jsou zvoleny relevantně k tématu a odpovídají cíli práce. Výzkumné otázky VO3 a VO4 jsou obzvláště dobře zpracované. O otázce VO2 mám jisté pochyby, viz níže. Metoda obsahové analýzy je zvolena správně a pěkně provedena, autorka využila velké množství dat, které získala z nejrelevantnějších českých deníků.

Konkrétní poznámky

Práce je obecně stylisticky slabší, autorka někdy opakuje stejné myšlenky ve více odstavcích, práce je tudíž místy poněkud nepřehledná. Bohužel, autorka si tuto výtku z předchozích posudků nevzala k srdci, takže například v odstavci na straně 23 v části Metodologie výzkumu začíná každá věta slovem „tento“ a jeho variantami. Věty jsou také občas úsečné a nedávají smysl. Vyskytují se zde také některé chyby z nepozornosti, například na straně 40 jsou dvě za sebou jdoucí věty: „V roce 2013 byl podle mého názoru nejméně vyvážený deník MF DNES, který se orientoval na své pravicové publikum. V roce 2013 byl stejně jako v roce 2006 nejvíce vyvážený deník MF DNES.“ Tyto věty se přímo vylučují. Na straně 24 je uvedeno, že bylo autorkou zaznamenáno, zda byl článek na první straně deníku, jinde v práci však k tomuto neodkazuje – pozůstatek z předchozí verze bakalářské práce?

Teoretická část práce je průměrná, autorka cituje relativně velký počet zahraničních cizojazyčných studií, věnujících se danému tématu, což hodnotím velmi pozitivně. Na druhou stranu, autorka tyto studie téměř v žádném případě blíže nepředstaví, jedná se tedy spíše o jakýsi výčet publikací na toto téma. Autorka má velmi pěkně zpracovanou kapitolu 1.2.5 – Kritika vyváženosti a objektivity, která je přehledná a čtivá.

Autorka se téměř nevěnuje teoretickým přístupům k médiím. Například agenda setting je popsána velmi zběžně, přitom to je relevantní téma, na které autorka odkazuje i později v práci. Autorka také popisuje faktory, které přispěly k objektivitě médií, a jako nejdůležitější faktor uvádí faktor ekonomický (s. 8).

McNair (2004, 68-70) však zmiňuje i technologické a filozofické faktory, kdy obzvláště filozofické jsou pro sociologii velmi relevantní (pozitivismus).

Negativně hodnotím nedostatečné uvádění zdrojů myšlenek, například hned na straně 6: „Existuje nespočet samostatných studií vlivu reklam na chování spotřebitelů“ – zde by byl vhodný odkaz alespoň na jednu takovou studii. Na straně 9 je druhý odstavec v části 1.2.2. bez jediného odkazu na literaturu, přičemž povaha tohoto odstavce zdroje vyžaduje, stejně tak druhý odstavec na straně 20. Na straně 18 je řečeno: „někteří teoretikové se domnívají“, přičemž není opět uvedeno kteří. Na straně 19 stojí: „někteří autoři ale toto nepovažují za propagandu“ – kteří autoři? Strana 20: „o dnešním vlivu inzerentů se vedou debaty“ – kdo vede debaty? A další.

Hlavním těžištěm zdrojů v teoretické části jsou učebnice. Autorka cituje autory učebnic, i když autoři sami citují původní autory. Je například škoda, že definice vyváženosti, což je centrální pojem práce, autorka přikládá McQuailovi (2002), přičemž on sám cituje v tomto případě Westerhanta (1983). Velmi často se zde také objevují nepřesnosti či neúplnosti v citacích, například na straně 16 je ve třetím odstavci citován McQuail (2002, s. 150), přičemž autorka reálně cituje Trampotu (2006), který cituje knihu McQuaila (1999). V tomto odstavci také autorka předkládá dělení předpojatosti na záměrnou, nezáměrnou, otevřenou a latentní, přičemž vysvětlí jenom některé typy předpojatosti (například neuvádí typ ideologie, přičemž hned v části 1.3.2. o ideologii mluví). V bibliografii je uveden zdroj Median (2014), autorka však nikde v práci na Median neodkazuje.

Empirická část je velmi dobře zpracovaná, nesouhlasím však s určením relevance pro VO1. Dle mého názoru je škoda, že autorka do analýzy zařadila pouze strany, které byly v Poslanecké sněmovně a zároveň dostaly více než 4 % v následujících volbách. Dle mého názoru měly být všechny strany, které byly v PS, určeny jako relevantní, jejich neúspěch ve volbách mohl teoreticky souviset s jejich nižším výskytem v médiích (agenda setting). Tento přístup by také více odlišil předmět výzkumu od VO2, kdy VO1 se orientuje na minulost a VO2 na budoucnost. Toto však není výtka, pouze doporučení či námět k diskuzi při obhajobách, pokud by se autorka tomuto tématu chtěla věnovat nadále.

VO2 je zařazena do bakalářské práce nově, je to určitě zajímavý přístup k problematice. Z dat však není zřejmé, jak autorka dospěla k průměrům předvolebních průzkumů. Obávám se, zda autorka nesrovnávala u každého předvolebního průzkumu vždy jiný ukazatel. Agentura STEM totiž na rozdíl od ostatních agentur nepublikuje volební model, není mi tudíž jasné, kde autorka tato čísla získala. Pokud je toto pravda, tak to činí celou analýzu VO2 chybovou, prosím tedy autorku, aby u obhajob svůj postup vysvětlila.

Analýzu VO3 a VO4 považuji za povedenou, obzvláště VO4 je velmi zajímavá. Autorka u těchto výzkumných otázek sleduje i to, jaký je rozdíl ve vyváženosti v jednotlivých denících (což bohužel ve VO1 a VO2 nedělá). Dochází k závěru, že deníky, které jsou spíše pravicové, protěžují většinou pravicové strany a vice versa.

Autorka interpretuje data mnohem více než v předchozí verzi bakalářské práce, kapitolu interpretace dat považují za povedenou. Například analýza nízké četnosti zmiňování strany KSČM je pěkná. Neuškodilo by však interpretovat více a popisovat méně, například z dat vyplývá, že o KDU-ČSL informují deníky spíše pozitivně a častěji, autorka však nenabízí vysvětlení, proč by tomu tak mohlo být.

Závěr z velké části opakuje kapitolu Interpretace, což je škoda. Chybí celkové zhodnocení naplnění cílů a relevance výsledků práce.

Otázky k obhajobě

Autorka mluví na straně 19 o cenzuře v demokratických zemích a uvádí příklad Velké Británie. Existuje něco podobného v ČR?

Vysvětlení metodiky VO2 a ukázání výpočtu průměru z předvolebních průzkumů agentur.

V Praze, 3. 6. 2015
Kristýna Chábová